

Säveåns Öringfiske

De finns anledningar till att öringfisket i Säveån är unikt. Först och främst att ett vattendrag med grov öring i våra trakter är tillgängligt för allmänheten genom fiskekort. Säveåns öringfiske har en lång säsong, med chans till torrflugsfiske från första till sista dagen, ifall väder och vattenstånd är gynnsamt. Trots att Säveån under lång tid drabbats av civilisationens negativa påverkan, som t.ex. dammbyggnader och vattenföroreningar, har ån idag ett gott bestånd av öring och ett förhållandevis rikligt insektsliv. För att erbjuda ett trivsamt fiske utan trängsel har det införts begränsningar av antalet fiskekort under maj och juni.

Enligt nuvarande (2013) regler har man rätt att behålla en öring mellan 30-38 cm men skulle varje fiskande (ca 1000/år) göra detta, fanns det snart ingen öring kvar, vilket var och en kan inse. Därför låter alla ansvarsfulla fiskare varje överlistad öring återvända oskadd till ån, för öringbeståndet gynnas naturligtvis bäst av fullvuxna öringar på lekplatserna, i stället för på middagsbordet.

Det är naturreservat utefter nästan hela fiskesträckan, så far fram utan att lämna några spår efter dig. Åns karaktär är mycket varierad, med stora höljor, spännande nackar, varvat med brusande forsar och lugnflytande sträckor. För den som föredrar torrflugsfiske brukar det vara mer givande att omkringsmygande spana efter vak, än att fiska blint.

Insekternas förekomst i och kring Säveån, är naturligtvis mycket beroende av väder och vattenstånd. En sen vår kan ge flera veckors förskjutning. Det första torrflugsfisket baseras på stor åslända, som under gynnsamma förhållanden uppträder så tidigt som 1:a maj. Syns inga sländor och inga vak, kan nymffiske i de snabbare vattenavsnitten med imitation av brun eller grön frilevande nattsländelarv ge rejäla överraskningar. I slutet av maj eller början av juni kläcker det ofta rikligt med gula och bruna forssländor, då öringen vanligtvis föredrar flytande nymfer. Någon vecka in i juni är det så dags för det som av många anses som säsongens höjdpunkt, nämligen åsandsländans ca veckolånga närvaro. Det är nu man har som störst möjlighet att få fresta åns riktiga klunsar. Att få se vakande öringar på 50 och t.o.m. 60 cm hör inte till ovanligheten.

När värmen under sommaren sedan ökar och vattenföringen blir lägre, bör man nog helst undvika att fiska i ån. Anledningen är, som de flesta vet, att öringen tål stress väldigt dåligt vid höga temperaturer. Chansen för en stor eller liten öring att utan men överleva en återutsättning, minskar drastiskt om vattentemperaturen når 20 grader eller mer. Undvik därför att fiska då, men ta gärna en promenad i Säveåns svalkande dalgång.

I slutet av augusti kan man ha ett trevligt kvällsfiske i samband med tidvis rikliga nattsländekläckningar. Detta brukar fortsätta säsongen ut kombinerat med kläckning av röd strömslända strax före solnedgången.

Är du ute efter matfisk, är Säveån inte rätta vattnet för dig, men om du uppskattar och värnar om ett avstämt flugfiske på vild öring i bedövande vackra omgivningar, är du välkommen till öringarnas Säveå.

När inlandsisen började smälta för ca 13 000 år sedan var havsnivån i Göteborgsområdet ungefär 100 m över nuvarande nivå. Då var Säveådalen en havsvik som sträckte sig ända till Mjörn. 7000 år senare hade jordskorpan höjt sig till Hedeforsfallets nedre nivå. Därefter har troligtvis ingen havsöring kommit förbi fallet och den öring som finns idag har anpassats till ett stationärt liv i ån.

Fram till Millenniumskiftet för 1000 år sedan kunde öringen leva i ett jungfruligt vatten.

Biologerna anser att en produktion 3 gånger dagens var möjlig utan mänsklig inblandning av åns biotop.

Dämmen för kvarnar och sågar har sedan 1000-talet anlagts till men för öringens vandringar. I mitten av 1600-talet bedrevs en mycket omfattande flottning av stockar till byggandet av det nya Göteborg. Ån rensades då på storsten som hindrade flottningen, och öringen fick allt svårare att hitta ståndsplatser.

Fisket har i äldre tider beskrivits som mycket bra. Ett flertal stora ålkistor fanns utefter ån. Problem med rätten att fiska ål finns dokumenterade i gamla skrifter. Öringsfisket har troligtvis inte inbringat några större ekonomiska värden. Så uppgifter om det är svårt att hitta i gamla skrifter.

Floda säteri anordnade varje midsommar fester i slutet av 1800-talet där man alltid bjöd på ett 40-tal stora Säveåoringar. På den tiden berättas det om ett rikligt öringfiske i Britanniafabrikens damm vid Stenkullen. Fabriksledningen lät sina anställda fiska fritt i sitt vatten.

Erland Svensson, född 1903, berättar från sin barndom: " När jag var liten pojke fanns det en ålkista vid kvarnen, (Hedefors) å ålen man fick där skulle gå till bolaget. Fast det var väl inte så säkert att den alltid gjorde. Vad jag annars minns mest är väl när jag kom ner till kvarnen å skulle fiska. Farfar lärde mig hur jag skulle göra. Vi gjorde själva flugor, revar å sånt som behövdes. När det kom en häst med lång svans så var vi där med sax och klippte bort en del, sen gjorde vi revar av hästtaglet. Det var provisoriskt, men fisk fick vi. Den behövdes, hemma var flera munnar att mätta".

På 1920-talet var det nära att hela strömsträckan mellan Sävelången och Aspen blev ödelagd. Britanniafabriken projekterade ett flertal dammar för kraft till fabriken. Fallhöjden på 40 m mellan sjöarna skulle utnyttjas maximalt genom att dämna ån vid Stenkullen till Sävelångens nivå. Från turbinerna skulle vattnet ledas i rör till Aspen. En framsynt journalist från Göteborgstidningen skapade opinion genom artiklar om de planerade dammbyggnaderna. Så småningom skrinlades planerna på kraftverket och Sävån räddades.

1941 skrev Sällskapet Sportfiskare från Göteborg arrendekontrakt på fisket i Floda.

1957 bildades Stenkullens Sportfiskeklubb. Klubbarnas fiskevårdande arbete gav ett mycket bra öringfiske fram till 60-70-talet.

I början av 60-talet byggdes Floda reningsverk, detta gav snabbt en försämring av fisket. I kombination med ökat fisketryck kollapsade öringstammen. En trolig teori är att simpan ökade explosionsartat när öringpredationen försvann. Simpan åt öringsrom och yngel i sådan omfattning att öringpopulationen hade svårt att öka.

1986 bildades Sävåns Övre Fiskevårds Områdesförening. Fiskeregler skrevs, gäddfiske startades, ett stort antal minkar fångades och en regelbunden bevakning fick öringstammen att öka. Vad som är glädjande är att även andelen stor fisk har ökat.

<http://www.savean.nu> © 2013